

C-802/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. december 28.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Audiencia Nacional (Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 4.

A terhelt a büntetőeljárásban:

MSIG

Az alapeljárás tárgya

Spanyol terrorista szervezet vezetője – Franciaországi titkos tevékenységek – Spanyolországi terrorcselekmények tervezése és a végrehajtásukhoz szükséges eszközök biztosítása – A szervezet más tagjai által Spanyolországban elkövetett tényleges terrortámadások – A vezető franciaországi fogva tartása – Büntetőeljárás alá vonás és szabadságelvonás Franciaországban az említett tevékenységek miatt – Spanyolország részére való átadás – Büntetőeljárás alá vonás Spanyolországban e támadások miatt – Az említett tevékenységek és az említett támadások némelyike között fennálló azonosságot (*bis in idem*) megállapító, felmentő ítélet – Az ítéletnek a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) által történő hatályon kívül helyezése

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Értelmezésre irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem – EUMSZ 267. cikk – A kétszeres büntetés tilalma (*ne bis in idem*) nemzetközi viszonylatban – Az „ugyanazon cselekmény” és a kapcsolódó cselekmény fogalma – Több tagállam büntetőjogi ítéleteinek összbüntetésbe foglalása – A nemzeti szabályozásnak az Alapjogi Chartával és az SMVE-vel való összeegyeztethetősége – A büntetések arányossága

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az eljáró bíróság KÉRDÉST terjeszt elő ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALRA (a továbbiakban: előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés) az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 19. cikke (3) bekezdése b) pontjának, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkének és a spanyol Ley Orgánica del Poder Judicial (a bíróságokról szóló alkotmányos törvény) (a továbbiakban: LOPJ) 4 bis. cikkének megfelelően, mivel az említett bíróság (SECCIÓN SEGUNDA DE LA SALA DE LO PENAL DE LA AUDIENCIA NACIONAL, a kiemelt ügyek országos bírósága büntető kollégiumának második tanácsa) véleménye szerint a Bíróság értelmezése szükséges az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: az EU Alapjogi Chartája) 50. cikkének terjedelmét és a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény (a továbbiakban: SMVE) 54. cikkét illetően abból a szempontból, hogy fennáll-e a Spanyolországban elbírálandó és a Franciaországban már elbírált tényállás és bűncselekmények *bis in idem* helyzete MSIG tekintetében; ezenfelül az EU Alapjogi Chartája 49. cikke (3) bekezdésének terjedelmét illetően is, tekintettel a teljes mértékben megszilárdult közösségi elvekre, amelyeket többek között a bírósági határozatok és azok más államokban folyó eljárásokban kifejtett hatásainak kölcsönös elismeréséről szóló, 2008. július 24-i 2008/675/IB tanácsi kerethatározatban dolgoztak ki, valamint figyelemmel arra, hogy a spanyol szabályozásban hiányoznak a lehetséges korrekciós intézkedések a büntetéseknek a bűncselekmények elkövetésének szankcionálása során fennálló aránytalanságának elkerüléséhez, amikor olyan külföldi ítéleteket hoztak, amelyek ténybeli vagy jogi egységet alkotnak a spanyol bíróságok által hozott más (kapcsolódó) határozatokkal, különösen mivel ezeket Spanyolországban semmilyen indok alapján nem lehet figyelembe venni, tekintettel arra, hogy a 2008. július 24-i 2008/675/IB tanácsi kerethatározatot átültető, Ley Orgánica 7/2014 de 12 de noviembre, sobre intercambio de información de antecedentes penales y consideración de resoluciones judiciales penales en la Unión Europea (a büntetett előéletre vonatkozó információk cseréjéről, valamint az Európai Unióban hozott büntető ítéletek figyelembevételéről szóló, 2014. november 12-i 7/2014. sz. alkotmányos törvény) 14. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 14. cikke (2) bekezdésének c) pontja, valamint egyetlen kiegészítő rendelkezése kifejezetten kizárta e lehetőséget; amely rendelkezéseknek az európai joggal való összeegyeztethetőségének kérdését ugyancsak a Bíróság elé terjeszti. A hivatkozott szabályozás teljes mértékben megakadályozza a valamely másik tagállam bírósága által korábban hozott jogerős ítélet figyelembevételét, ideértve az ugyanazon tényállás alapján hozott ítéleteket is, így az utóbbi esetben alkalmazhatatlanná tenné az EU Alapjogi Chartájának 50. cikkében és az SMVE 54. cikkében foglalt rendelkezéseket.

Nevezetesen a következő kérdéseket terjeszti elő:

1) A jelen ügyben, a leírt ténybeli körülmények és a Spanyolországban indított büntetőeljárásban figyelembe vett jogi indokok alapján, valamint a Franciaországban MSIG-vel kapcsolatban korábban hozott különböző büntetőítéletek fényében fennáll-e az EU Alapjogi Chartájának 50. cikke és az SMVE 54. cikke szerinti *bis in idem* helyzet a Spanyolországban ellene emelt váddal összefüggésben, mivel az európai ítélkezési gyakorlat által e fogalomnak tulajdonított terjedeleme tekintettel „ugyanazon tényállásról” van szó?

2) Mindenesetre az, hogy a spanyol jogban nincs olyan rendelkezés, amely lehetővé tenné a más tagállamok bíróságai által korábban hozott jogerős ítéletek joghatásainak elismerését, a tényállás azonossága miatti *bis in idem* helyzet fennállásának a vizsgált ügyben történő esetleges megítélésére tekintettel összeegyeztethető-e az EU Alapjogi Chartájának 50. cikkével és az SMVE 54. cikkével, valamint az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdésével, 3. cikkének 2. pontjával, valamint 4. cikkének 3. és 5. pontjával?

3) A jelen ügyben, vagy általában véve, az, hogy a spanyol jogban nincs olyan jogi rendelkezés, gyakorlat, vagy végső soron olyan jogi mechanizmus vagy eljárás, amely lehetővé tenné a tagállamok bíróságai által korábban hozott jogerős ítéletek joghatásainak elismerését a büntetés meghatározása, összesítése, kiigazítása vagy a büntetés végrehajtása maximális tartamának korlátozása céljából, akár a büntetőeljárás és az ítélethozatal, akár az ítélet későbbi végrehajtása során, másodlagosan ha a tényállás azonossága miatti *bis in idem* helyzetet nem veszik figyelembe a büntetőjogi szankció arányosságának biztosítása érdekében, mint amikor a vizsgált eljárásban valamely másik tagállam bíróságai korábban súlyos, már letöltött büntetést kiszabó ítéletet hoztak olyan (egyidejű, egymással szorosan összefüggő vagy bűnügyi kapcsolatban álló vagy hasonló) cselekmények miatt, amelyek miatt Spanyolországban eljárás indult, ellentétes-e az EU Alapjogi Chartájának 45. cikkével és 49. cikkének (3) bekezdésével, valamint az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló, 2008. július 24-i 2008/675/IB tanácsi kerethatározat (7), (8), (9), (13) és (14) preambulumbekkezdésével, valamint 3. cikkének (1), (2), (4) és (5) bekezdésével, továbbá az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB kerethatározat (12) preambulumbekkezdésével és 1. cikkének (3) bekezdésével?

4) Tekintettel a jelen ügyben fennálló körülményekre és általában véve, a más uniós tagállamokban hozott korábbi jogerős ítéleteknek a Spanyolországban hozott elmarasztaló ítéletekre kifejtett joghatásainak az európai szabályozást átültető, a korábbi ítéletekre vonatkozó információk cseréjéről, valamint az Európai Unióban hozott büntető ítéletek figyelembevételéről szóló, 2014. november 12-i 7/2014. sz. alkotmányos törvény 14. cikke 2. bekezdésének b) pontjában, a büntetések végrehajtására vonatkozó végzésekre kifejtett joghatásainak az említett törvény 14. cikke 2. bekezdésének c) pontjában,

valamint az egyetlen kiegészítő rendelkezésében (mindkét esetben 2010. augusztus 15. előtt hozott határozatokról van szó) kifejezetten megállapított kizárása összeegyeztethető-e az alábbi rendelkezésekkel:

a) az EU Alapjogi Chartájának 50. cikke és az SMVE 54. cikke, amelyek közül mindkettő a nemzetközi viszonylatban felmerülő *bis in idem* helyzetekre vonatkoznak;

b) az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló, 2008. július 24-i 2008/675/IB tanácsi kerethatározat (7), (8), (9), (13) és (14) preambulumbekzdése, valamint 3. cikkének (1), (2), (4) és (5) bekezdése, az EU Alapjogi Chartája 45. cikke és 49. cikkének (3) bekezdése, valamint a bírósági határozatok EU-n belüli kölcsönös elismerésének elve?

A hivatkozott nemzetközi ítélkezési gyakorlat és a hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

Emberi Jogok Európai Bírósága, 2013. július 9., Vinter és társai kontra Egyesült Királyság ítélet, EC:ECHR:2013:0709JUD006606909

Emberi Jogok Európai Bírósága, 2014. május 20., Magyar kontra Magyarország, EC:ECHR:2014:0520JUD007359310

Emberi Jogok Európai Bírósága, 2021. október 28., Bancsók és Magyar kontra Magyarország, EC:ECHR:2021:1028JUD005237415

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény)

A hivatkozott uniós ítélkezési gyakorlat és a hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A Bíróság 2006. március 9-i Van Esbroeck ítélete, C-436/04, EU:C:2006:165

A Bíróság 2006. szeptember 28-i Van Straaten ítélete, C-150/05, EU:C:2006:614

A Bíróság 2007. július 18-i Kretzinger ítélete, C-288/05, EU:C:2007:441

EUSZ; különösen az EUSZ 19. cikk (3) bekezdésének b) pontja

EUMSZ; különösen az EUMSZ 267. cikk

Az Európai Unió Alapjogi Chartája; különösen a 45. cikk, a 49. cikk (3) bekezdése és az 50. cikk

A Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény; különösen az 54. cikk

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.); különösen a (12) preambulumbekkezdés, az 1. cikk (3) bekezdése, a 3. cikk 2. pontja, a 4. cikk 3. és 5. pontja

Az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló, 2008. július 24-i 2008/675/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 220., 32. o.); különösen a (7), (8), (9), (13) és (14) preambulumbekkezdés, valamint a 3. cikk (1), (2), (4) és (5) bekezdése

A hivatkozott spanyol ítélkezési gyakorlat és a hivatkozott spanyol jogi rendelkezések

A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) (II. kollégium) 2016. január 26-i 18/2016. sz. ítélete

A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) (II. kollégium) 2023. március 30-i 238/2023. sz. ítélete

Az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága, büntető kollégium) 1998. december 28-i 53/1998. sz. ítélete

Az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága, büntető kollégium) 2014. december 11-i 32/2014. sz. ítélete

Az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága, büntető kollégium) 2021. január 21-i 1/2021. sz. ítélete

Az 1882. szeptember 14-i Real Decreto por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal (a büntetőeljárásról szóló törvény jóváhagyásáról szóló királyi rendelet); különösen a 17. és a 988. cikk

Az 1985. július 1-jei 6/1985. sz. alkotmányos törvény (LOPJ) (a BOE 1985. július 2-i 157. száma, 20632. o.).

Az 1995. november 23-i Ley Orgánica 10/1995 del Código Penal (a büntető törvénykönyvről szóló 10/1995. sz. alkotmányos törvény, a BOE 1995. november 24-i 281. száma, 33987. o.); különösen a 28., 73., 74., 76., 77., 78., 571. és 572. cikk

A 2003. június 30-i Ley Orgánica 7/2003 de medidas de reforma para el cumplimiento íntegro y efectivo de las penas (a büntetések teljes és hatékony végrehajtását célzó reformintézkedésekről szóló 7/2003. sz. alkotmányos törvény, a BOE 2003. július 1-jei 156. száma, 25274. o.).

Ley Orgánica 7/2014, de 12 de noviembre, sobre intercambio de información de antecedentes penales y consideración de resoluciones judiciales penales en la Unión Europea (a büntetett előéletre vonatkozó információk cseréjéről, valamint az Európai Unióban hozott büntető ítéletek figyelembevételéről szóló, 2014. november 12-i 7/2014. sz. alkotmányos törvény; a BOE 2014. november 13-i 275. száma, 93204. o.); különösen a 14. cikk (2) bekezdésének b) és c) pontja, valamint az egyetlen kiegészítő rendelkezés

A hivatkozott francia jogi rendelkezések

Code pénal (büntető törvénykönyv); különösen a 421-1. cikk

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 MSIG vonatkozásában általános jelleggel megállapításra került, hogy franciaországi tartózkodásának ideje alatt – meg nem határozott időponttól kezdve egészen a 2004 októberében Franciaországban történt letartóztatásáig – az ETA terrorista szervezet egyik vezetője volt. Ő volt a felelős a terrorista szervezet vezetősége által Franciaországban adott utasítások továbbításáért és a Spanyolországban működő terrorista csoportok cselekvési irányainak meghatározásáért azzal, hogy általában harmadik személyeken keresztül Franciaországból megküldte részükre mind az információkat, mind a terrortámadásokhoz szükséges anyagi eszközöket. Általánosságban a csoportok tagjai voltak azok, akik az általános utasításokat követve konkrétan eldöntötték, hogy milyen terrorcselekményt fognak elkövetni, azt kitervelték, és annak eredményéről a terrorista szervezet vezetésének beszámoltak.
- 2 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem konkrétan a spanyol Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága) (a kérdést előterjesztő bíróság) büntető kollégiuma előtt MSIG ellen a terroristák által elkövetett terrorcselekmény kísérlete, testi sértés és rongálás bűncselekményének Spanyolországban történő elkövetése miatt indított rendes eljárásra vonatkozik: MSIG-t azzal vádolják, hogy részt vett bizonyos terrorcselekményekben, amelyeket közvetlenül az ETA két másik tagja hajtott végre.
- 3 E két terrorista abban az időben „törvénytisztelő” volt, és a „Katu” csoport tagjai közé tartozott. Más ismeretlen személyek segítségével és a kapott általános utasítások alapján úgy döntöttek, hogy megtámadják az Oviedo városában lévő rendőrkapitányságot. Ennek érdekében az ETA-tól kapott fegyverekkel házilag készítettek egy automata páncéltörő gránátvető szerkezetet és egy rejtett bombát, amelyet 1997. július 21-én helyeztek el. Mindössze három gránátot hoztak működésbe, amelyek véletlenszerűen robbantak fel különböző helyszíneken a tervezett célpont közelében, és csak egy közelben tartózkodó személynek okoztak anyagi károkat és sérülést. A rejtett bombát a rendőrség lokalizálta és hatástalanította.

- 4 Ezt a két terroristát már 1998-ban és 2014-ben elítélték ezekért a cselekményekért a kérdést előterjesztő bíróság által lefolytatott eljárásokban.
- 5 Az ügyész úgy véli, hogy MSIG az Oviedóban elkövetett bűncselekmények tényleges kitervelője, mivel akkoriban ő viselte a felelősséget az ETA terrorszervezet „törvénytisztelő” csoportjaiért, valamint ő intézte Franciaországból és a fent említett két terrorista konkrét megrendelésére különböző fegyverek, köztük gránátok beszerzését.
- 6 Az ügyész által e cselekményekért indítványozott teljes büntetés 71 év szabadságvesztés, amelynek végrehajtását *ex lege* legfeljebb 30 év szabadságvesztésre kellett korlátozni.
- 7 A kérdést előterjesztő bíróság e büntetőeljárásától függetlenül Franciaországban már számos más büntetőeljárás indult MSIG ellen.
- 8 Miután MSIG több éven át titokban élt Franciaországban, a francia rendőrség 2004-ben letartóztatta. Franciaországban elítélték és mindaddig fogva tartották, amíg 2019-ben több európai elfogatóparancs alapján át nem adták Spanyolország részére.
- 9 MSIG Franciaországban letöltötte a 20 év szabadságvesztés összbüntetését, amelyet olyan elmarasztaló ítéletekhez vezető különböző bírósági eljárásokban szabtak ki, amelyekből a kérdést előterjesztő bíróság egyes pontokat szó szerint át is vesz:
- 10 A vádlott távollétében hozott elmarasztaló ítélet, amelyet a Tribunal correctionnel (párizsi büntetőbíróság, Franciaország) hozott 2000. február 21-én, és amelyben 5 év szabadságvesztésre ítélték „participation à une association de malfaiteurs en vue de la préparation d'un acte de terrorisme” („terrorcselekmény előkészítése céljából bűnszervezetben való részvétel”) miatt, amelyre 1996-ban francia területen került sor, a francia büntető törvénykönyv 421-1. cikke értelmében.
- 11 A francia ítélet szerint MSIG az egyik terrorista álnevén („Amboto”) szerepel bizonyos, egy másik személytől lefoglalt dokumentumokban, amely személlyel találkozott MSIG, és akit kódolt nyelvezetben használva robbanóanyagok készítésével bízott meg. Egy másik személytől lefoglalt dokumentumban egy olyan gépjármű rendszámablaja szerepel, amelyet kifejezetten MSIG-nek szántak.
- 12 E francia ítélet is olyan hierarchikus szervezetként írta le az ETA-t, amely a Spanyol-Baszkföld és a Francia-Baszkföld függetlenségének kivívása céljából merényleteket készített elő és követett el, valamint épületekben és gépkocsikban robbanóanyagokkal okozott károkat. Megállapította, hogy ezek a cselekmények egy átfogó stratégia részét képezték, és zsarolás útján finanszírozták azokat. A szervezet fegyverekkel látta el tagjait, a fegyverek használatára vonatkozó képzést, hamis okmányokat és titkos szállásokat biztosított részükre, és megkönnyítette a mozgásukat.

- 13 A vádlott távollétében hozott elmarasztaló ítélet, amelyet a Tribunal correctionnel (párizsi büntetőbíróság) hozott 2000. február 23-án, és amelyben 5 év szabadságvesztésre ítélték „participation à une association de malfaiteurs en vue de la préparation d’un acte de terrorisme” („terrorcselekmény előkészítése céljából bűnszervezetben való részvétel”) miatt, amelyre 1996-ban és 1997-ben francia területen került sor, a francia büntető törvénykönyv 421-1. cikke értelmében.
- 14 A francia ítélet szerint MSIG az egyik terrorista álnevén („Tomas”) szerepel bizonyos, Franciaországban egy másik személytől lefoglalt dokumentumokban egy pénzüsszeggel kapcsolatban; MSIG-t a robbanóanyagok és a robbanóanyagok kezelésére vonatkozó képzési anyagok címzettjeként említik. Egy Franciaországban egy másik személytől lefoglalt dokumentumot MSIG írt alá; a másik személynek Spanyolországba kellett volna vinnie a dokumentumot. Az ETA más tagjaitól Franciaországban lefoglalt egyéb dokumentumokat szintén „Tomas” aláírással látták el.
- 15 E francia ítélet azt is jelezte, hogy a francia hatóságok által a spanyol hatóságoktól kapott információk szerint MSIG az „Araba” és a „Madrid” terrorista csoporthoz tartozott.
- 16 A vádlott távollétében hozott elmarasztaló ítélet, amelyet a Tribunal correctionnel (párizsi büntetőbíróság) hozott 2003. február 13-án, és amelyben 5 év szabadságvesztésre és Franciaország területéről való végleges kitiltásra ítélték „participation à une association de malfaiteurs en vue de la préparation d’un acte de terrorisme” („terrorcselekmény előkészítése céljából bűnszervezetben való részvétel”) miatt, amelyre 1997-ben francia területen került sor, a francia büntető törvénykönyv 421-1. cikke értelmében.
- 17 E francia ítélet is megismételte, hogy MSIG az „Araba” és a „Madrid” csoporthoz tartozott. Jelezte, hogy 1993 óta feltételezhetően ő a felelős az ETA „törvénytisztelő” csoportjaiért, és hogy Franciaországban két, egy francia nyomozási bíró által kiadott elfogatóparancs, valamint három, madridi bírák által kiadott nemzetközi elfogatóparancs alapján körözik őt.
- 18 Hozzátette, hogy MSIG szerepel az ETA tagjainak egy 1987-ben Franciaországban lefoglalt listáján. Hozzáteszi, hogy egy másik terrorista 1996-ban bevallotta, hogy MSIG „Marisol” és „Amboto” fedőneveken kiképzést szervezett Bordeaux-ban (Franciaország). Az „Amboto” fedőneve egy másik személytől Franciaországban lefoglalt dokumentumon is szerepel. Egy másik, „Amboto” aláírásával ellátott gépelt dokumentumot 1998-ban Franciaországban foglaltak le. 1999-ben két olyan gépjármű rendszámtábláján azonosították MSIG ujjlenyomatait, amelyeket Franciaországban egy másik személytől foglaltak le. Egy másik, 2000-ben Mexikó által Spanyolország részére kiadott terrorista bevallotta, hogy MSIG 1997-ben részt vett a szervezet franciaországi találkozásán.

- 19 E francia ítélet tehát megállapította, hogy MSIG részt vett egy olyan csoportban, amelynek célja terrorcselekmények előkészítése volt. Hivatkozott továbbá a Franciaországban MSIG ellen hasonló jellegű cselekmények miatt hozott korábbi ítéletekre.
- 20 A fenti három, a vádlott távollétében hozott ítélet 2013-ban jogerőre emelkedett.
- 21 Elítélés 20 év szabadságvesztésre, amelyet a Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) 2010. december 17-én kelt határozata tartalmazott, amely határozatot a párizsi büntetőbíróság 2012. november 22-i ítéletével fellebbezés keretében helyben hagyott.
- 22 A határozat olyan, a korábbi ítéletekkel nem érintett, még el nem évült cselekményekre vonatkozott, amelyek 2004 márciusáig francia területen történtek. E cselekmények a francia büntető törvénykönyv 421-1. cikke alapján az ETA politikai szervezetében terrorcselekmények előkészítése céljából való részvételt foglalták magukban, beleértve a fegyverek, lőszeres és hamis okmányok birtoklását, az orgazdaságot és a zsarolást.
- 23 Összbüntetés, amely a korábbi franciaországi elítéléseket egyetlen, 20 év szabadságvesztés büntetésbe összesítette a Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) 2014. február 13-i határozata révén. MSIG ezt a büntetését letöltötte Franciaországban, mielőtt átadták volna Spanyolország részére.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság ezután általánosságban utal az MSIG által Franciaországban elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban lefolytatott nyomozásokra.
- 25 Megjegyzi, hogy a francia rendőrség, ügyészség és bíróságok már a franciaországi letartóztatását megelőzően is kiterjedt nyomozást folytattak MSIG ellen, és pontos ismereteket szereztek az ETA terrorizmushoz kapcsolódóan Spanyolországban és Franciaországban elkövetett bűncselekményeiről. Különösen sok információt gyűjtöttek össze azokból a papíralapú dokumentumokból és digitális adathordozókról, amelyeket házkutatás során találtak abban a lakásban, amelyet MSIG a letartóztatása idején egy másik ETA vezetővel, fedőnevén „Sergióval” osztott meg.
- 26 Hasonlóképpen, a Brigade de Recherches de Bayonne (bayonnes-i nyomozó egység, Franciaország) és a 14. sz. Section du Parquet de Paris (14. sz. párizsi ügyészségi ügyosztály, Franciaország) nyomozása során is széles körű ismeretekre tettek szert MSIG-nek az ETA terrorszervezetben betöltött szerepéről, akinek az „Amboto” és „Tomaso” fedőneveket tulajdonították, miután 1998-ban véletlenül felfedeztek egy Bidart (Franciaország) melletti benzinkúton egy „Amboto” által aláírt, számítógépen írt levelet, amelyet a „Katu” csoportnak címeztek (ugyanannak a csoportnak, amely ténylegesen elkövette az ovidói támadást, amely a kérdést előterjesztő bíróság előtti büntetőeljárás tárgyát képezte).

- 27 A talált levélből kitűnik, hogy a „Tomasa” fedőnevű személy szervezte az említett (akkor Spanyolországban működő) csoporttal való kommunikációt, meghatározta a csoport tagjaival való találkozási módját, megszervezte az anyagszállításokat az említett csoport számára, megadta a megfelelő technikai utasításokat az említett anyag felhasználására vonatkozóan, és az ETA vezetőjeként részt vett a terrortámadások irányításában, megjelölve azok lehetséges célpontjait.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a francia nyomozók által összegyűjtött valamennyi információt kétségtelenül felhasználták az MSIG ellen Franciaországban indított büntetőeljárásokban, és hogy a francia bíróságok rendelkezésére álló, az MSIG által Franciaországban folytatott tevékenységekre vonatkozó széles körű információk a Franciaországban vele szemben távollétében és letartóztatását követően hozott ítéletekben is tükröződnek. A kérdést előterjesztő bíróság ezért arra a következtetésre jut, hogy a francia bíróságok különböző eljárásokban bírósági ítéleteket hoztak az MSIG által Franciaországban a Spanyolországban működő ETA terrorista csoportokkal, köztük a „Katu” csoporttal kapcsolatban elkövetett valamennyi bűncselekményre vonatkozóan.
- 29 A francia rendőrség által megszerzett és előállított információk nagy részét a spanyol rendőrségnek is továbbították, hogy az azok segítségével befejezhesse a nyomozást.
- 30 Ami a spanyolországi bírósági eljárásokat illeti, miután Franciaország 2019-ben átadta MSIG-t Franciaország részére azt követően, hogy letöltötte a Franciaországban kiszabott összbüntetést, MSIG ellen különböző büntetőeljárások indultak, amelyek közül egyesek az ETA tagjaként teljes egészében Spanyolországban, a Franciaországba történő költözését megelőzően elkövetett cselekményekkel, mások pedig a Spanyolországban elkövetett terrorcselekményekben az ETA vezetőjeként való franciaországi részvételével kapcsolatosak. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát az utóbbiak egyike képezi.
- 31 Meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a 2023. évi végzésével összesítette a Spanyolországban nyolc jogerős ítéletben MSIG ellen kiszabott büntetéseket. A Código Penal (büntető törvénykönyv) és a Ley de Enjuiciamiento Criminal (a büntetőeljárás törvénykönyv) alapján összbüntetésként együttesen a 30 év letöltendő szabadságvesztés korlátját állapította meg, azzal az indokkal, hogy ezeket összefüggő bűncselekményeknek kell tekinteni.
- 32 Ezzel szemben a franciaországi és a spanyolországi ítéletek közötti jogi kapcsolat ellenére azok összesítése jogilag nem lehetséges. MSIG-nek tehát a Franciaországban kiszabott összbüntetés (20 év) letöltése után a Spanyolországban kiszabott összbüntetést (legalább 30 év) is le kell töltenie, ami összesen legalább 50 év szabadságvesztést jelent.
- 33 Másrészt a Spanyolországban terrorista bűncselekmények miatt kiszabott büntetések különleges végrehajtási rendszer hatálya alá tartoznak, amely

korlátozza az eltávozás, a végrehajtási fokozat megváltoztatásának és a feltételes szabadlábra helyezés lehetőségét, ami a rendes büntetés-végrehajtási eljáráshoz képest rendkívüli többletterhet jelent.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 34 A fent említett francia bírósági ítéletekben a francia bíróságok az MSIG által az ETA vezető tagjaként Franciaországban elkövetett bűncselekmények mindegyikét vizsgálták és elbírálták.
- 35 E tevékenységek abból álltak, hogy a Spanyolországban működő „törvénytisztelő” ETA csoportok, ebben az esetben a „Katu” csoport felelős vezetőjeként (az ETA műveleteinek megtervezése és a támadások végrehajtásához szükséges eszközök biztosítása) különböző időszakokban részt vett a franciaországi ítéletekkel egy időben Spanyolországban végrehajtott terrortámadások előkészítésében. A csoportok tagjai önállóan dönthettek a célpontokról a kapott anyagot felhasználva, és a támadás eredményéről utólag beszámoltak az ETA vezetőségének.
- 36 Ezek az ítéletek összesen 35 év szabadságvesztéshez vezettek, amelyeket 2014-ben egyetlen 20 év szabadságvesztés összbüntetésben összesítettek, mivel úgy ítélték meg, hogy a négy ítélet ugyanazt a bűncselekményt bünteti.
- 37 A francia bíróságoknak a határozathozatalhoz rendelkezésükre állt a Franciaországban lefoglalt összes, ETA-val kapcsolatos anyag, amely segített a bíróságoknak abban, hogy pontosan megállapíthassák MSIG-nek a terrorszervezetben vállalt szerepét. Ezt a nyomozati anyagot ezt követően átadták a spanyol rendőrségnek, hogy az befejezhesse a nyomozást a még tisztázatlan cselekményekkel kapcsolatban, amelyekben az ETA különböző tagjai vehettek részt.
- 38 Feltételezhető, hogy mind a vádlottnak a franciaországi ítéletekben elbírált tevékenységei, mind a jelen spanyol eljárás tárgyát képező tevékenységek teljes egészében Franciaországban zajlottak, anélkül, hogy MSIG valaha is Spanyolországba utazott volna.
- 39 Bár a franciaországi ítéletek – sajátos megfogalmazási technikájuk miatt – nem tartalmazzák a spanyol ítéletekhez hasonlóan a konkrét bizonyított tények ismertetését, hanem tevékenységekre hivatkoznak, mégis értékelik az MSIG által Franciaországban az ETA vezetőjeként olyan tevékenységek folytatásával elkövetett cselekmények összességét, amelyek célja több, a francia büntető törvénykönyv 421-1. cikkében említett terrorcselekmény előkészítése volt, amelyet különböző konkrét cselekmények jellemeztek.
- 40 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Tribunal de grande instance à Paris (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) 2003. február 13-i ítélete különösen azt állapítja meg, hogy „a vádlott 1997-ben és az azt követő, elévüléssel nem érintett időszak során részt vett egy terrorcselekmények

előkészítése céljából létrehozott csoportban vagy szervezetben, az ETA-MILITAR-ban”, és utal az általa az oviedói támadás idején tanúsított magatartásra.

- 41 A kérdést előterjesztő bíróság már 2021-ben hozott egy ítéletet az oviedói támadással kapcsolatban, amelyben kimondta, hogy nemzetközi viszonylatban ítélt dologról van szó, mivel *bis in idem* helyzet áll fenn az MSIG ellen az ETA szervezet vezetőjeként Franciaországban folytatott tevékenysége miatt hozott különböző franciaországi ítéletek és MSIG-nek a jelen ügy tényállását időben lefedő támadások előkészítésében való részvétele viszonylatában.
- 42 A kérdést előterjesztő bíróság ítéletét azonban 2023-ban a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) második tanácsának 238/2023. sz. ítélete hatályon kívül helyezte.
- 43 A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) lényegében elfogadta az ügyész érvelését, aki szerint „a (franciaországi) elmarasztaló ítélet még általános vagy meghatározatlan formában sem tartalmazza a konkrét terrorcselekményekben való részvételt”, és ezért nem áll fenn *bis in idem* helyzet. A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) megállapította, hogy nem tekinthető „ítélt dolognak az, ami nem képezte bírósági eljárás tárgyát”, úgy ítélte meg, hogy a kérdést előterjesztő bíróság ítélete nem tartalmazott indokolást, és új ítélet meghozatalára kötelezte a kérdést előterjesztő bíróságot.
- 44 Saját szavaival élve a kérdést előterjesztő bíróság jelenleg folytatja a büntetőeljárást, hogy meghozza ezt a másik új ítéletet.
- 45 Bár a kérdést előterjesztő bíróság büntető kollégiuma tagjainak többsége meg van győződve arról, hogy nemzetközi viszonylatban fennáll a *bis in idem* helyzet, ezt az álláspontot a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) nem osztja, ami arra vezeti a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a Bíróság elé terjessze a kétségeit, tekintettel *bis in idem* fogalmának önálló és európai jellegére, valamint az úgynevezett európai jog perspektívájának hasznosságára.
- 46 A kérdést előterjesztő bíróság úgy értelmezi, hogy a *ne bis in idem* kapcsolatos fogalmi vita az európai jogterületen a történeti tényállásoknak, azaz az egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő tényállások vagy konkrét körülmények együttesének azonosságának figyelembe vételére vezet vissza, függetlenül azok jogi minősítésétől vagy a védett jogi érdektől. Hivatkozik a Bíróság Van Esbroeck (C-436/04), Van Straaten (C-150/05) és Kretzinger (C-288/05) ítéletére.
- 47 A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a felmerült problémát nem könnyű megoldani, mivel a különböző jogrendszerekben a „tény/cselekmény” fogalma a *bis in idem* értékelése szempontjából nehézségekkel jár, és mivel a különböző tagállamok bírósági határozataiban a „tényállás” eltérő formában kerül kifejtésre.

- 48 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint először is az összehasonlító jogi elemzést illetően hagyományosan két lehetséges értelmezési lehetőséget fogadnak el: egyrészt érthető úgy, hogy a „cselekmény” a megtörtént történeti eseményre utal, elszakítva azt annak jogi minősítésétől (naturalista elmélet vagy „ugyanazon cselekmény”), amely például a német jogban alkalmazandó. Másrészt érthető úgy, hogy a „cselekmény” jogi tartalmú kifejezés, és nem a természetes történeti tényállásra utal, hanem annak a létező bűncselekmények valamelyikébe való besorolására (normatív elmélet, „ugyanazon jogi minősítés” vagy „ugyanazon bűncselekmény”), amely a spanyol gyakorlatban érvényesül (a Tribunal Supremo [legfelsőbb bíróság] 2016. január 26-i 18/2016. sz. ítélete), és amint említésre került, a francia gyakorlatban még intenzívebbnek jelenik meg.
- 49 Ez a fogalmi eltérés az ügy szempontjából releváns: az „ugyanazon jogi minősítés” hangsúlyozása az „ugyanazon cselekmény” helyett nem teszi könnyűvé annak megítélését, hogy az elemzett franciaországi ítéletek ugyanazon, Spanyolországban is elbírált cselekményt tartalmaznak.
- 50 Másodszor, fennáll az a már említett további nehézség, hogy a francia gyakorlatban az ítéletek gyakran a spanyol gyakorlattal szemben nem tartalmazzák a tényállás ismertetését, mivel a francia gyakorlatban a tényállást általánosabb módon, a bűncselekményi tényállásokban szereplő leírásokra hivatkozva írják le. Ez nem teszi lehetővé a történeti tényállások könnyű összehasonlítását, még akkor sem, ha azok részben vagy egészben azonosak.
- 51 A jelen ügyben egyértelmű, hogy nincs átfedés ugyanazon cselekmények jogi minősítésében. A francia bíróság akként utal MSIG tevékenységére, hogy egy terrorista szervezet vezetőjeként terrorcselekményeket (több terrorcselekményt) készített elő egy vagy több cselekmény révén (még akkor is, ha a terrorcselekményeket ténylegesen mások hajtották végre). Ezzel szemben a spanyol bíróságok előtt ugyanezen cselekmények miatt felhozott vád a közvetlen elkövetéssel egyenértékű, a bűncselekmény elkövetésében való részvételt rója fel MSIG-nek, bár úgy véli, hogy a cselekményt ténylegesen mások hajtották végre.
- 52 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jogi elbírálás e különbözősége ellenére mindkét ügyben ugyanazon cselekményről van szó. Mivel azonban felmerül egy nemzetközi szempontból vett esetleges *bis in idem* helyzet, és az uniós jog alkalmazásának lehetséges esete, amely felveti a kifejtett nehézségeket, a kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek tartja, hogy kételyeit a Bíróság elé terjessze.
- 53 A kérdést előterjesztő bíróság felvet egy másik kérdést is, amelyet ugyanúgy relevánsnak ítél: még ha meg is állapítanák, hogy a franciaországi ítéletek és a Spanyolországban elbírált cselekmények viszonylatában a cselekmények azonossága miatt *bis in idem* helyzet áll fenn, a spanyol szabályozás miatt komoly kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy e *bis in idem*et figyelembe veheti-e az ítéletében.

- 54 Egy másik kapcsolódó nehézség is felmerülhet. Lehetséges, hogy a Bíróság úgy értelmezi, hogy a jelen ügyben nem áll fenn a cselekmények teljes azonossága. De még ha ez így is lenne, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy legalábbis szorosan összefüggő cselekményekről van szó; ezért a már meghozott franciaországi ítéleteket figyelembe kell venni (a kiszabandó büntetés meghatározása során, illetve annak érdekében, hogy a spanyol ítéletben értékelni lehessen azokat a jogi helyzeteket, amelyekben a már elbírált cselekmények hatással lehetnek az elbírálásra, vagy az ítélet végrehajtásának szakaszában az összbüntetések korlátozása során). A kérdést előterjesztő bíróságnak azonban komoly kétségei vannak a tekintetben, hogy ebben az esetben figyelembe veheti-e a büntetések arányosságának elvét.
- 55 A kérdést előterjesztő bíróság szerint ugyanis a spanyol jogrendszerben nincs olyan rendelkezés, amely lehetővé tenné más tagállamok korábbi ítéleteinek figyelembevételét, akár azonos, akár összefüggő vagy kapcsolódó cselekményekről van szó.
- 56 Ezenkívül a 7/2014. sz. alkotmányos törvény (amely többek között a 2008/675/IB kerethatározatot ülteti át) a következőképpen rendelkezik:
- 57 14. cikk 2. bekezdése: „[...] [A] más tagállamokban hozott jogerős büntetőítéletek nem érintik a következő határozatokat, és nem vezethetnek azok visszavonásához vagy felülvizsgálatához: [...]”
- 58 b) a más tagállam bíróságának marasztaló ítélethozatala előtt elkövetett bűncselekmények miatt Spanyolországban folytatott későbbi eljárásokban hozott büntetőítéletek;
- 59 c) a Ley de Enjuiciamiento Criminal (büntetőeljárás törvény) 988. cikkének harmadik bekezdése alapján hozott vagy meghozandó, a büntetések, ideértve a b) pontban említett büntetések végrehajtásának korlátait meghatározó végzések.”
- 60 Az egyetlen kiegészítő rendelkezés: „Mindenesetre [...] nem vehetők figyelembe az Európai Unió valamely tagállamának bírósága által 2010. augusztus 15. előtt hozott ítéletek.”
- 61 A kérdést előterjesztő bíróság ebből azt a következtetést vonja le, hogy e rendelkezés megfogalmazásának abszolút jellege:
- 62 1) Kifejezetten kizárja, hogy a fent említett jogerős franciaországi ítéleteket (amely ítéletekben kiszabott büntetést már letöltötték) figyelembe vegyék a Spanyolországban elbírálendő ugyanezen cselekménnyel kapcsolatos ítéletekben. Mindez a *bis in idem* helyzet lehetséges értékelését is megakadályozza. Ez utóbbit a 2010. augusztus 15. előtt hozott ítéletek tekintetében a 7/2014. sz. alkotmányos törvény egyetlen kiegészítő rendelkezése is kizárja.
- 63 2) Természetesen abban az esetben, ha nem tekinthető úgy, hogy *bis in idem* helyzet áll fenn, de úgy tekinthető, hogy fennáll a cselekmények egyidejűsége

(mivel a cselekmények között egység, szoros kapcsolat, összefüggés stb. áll fenn), szintén kizárja, hogy a korábbi franciaországi ítéletek joghatását elismerjék a büntetőeljárás időpontjában a vonatkozó ítélet meghozatala szempontjából.

- 64 3) Azt is kizárja, hogy a korábbi franciaországi ítéletek bármilyen joghatását elismerjék a büntetés végrehajtásának későbbi időpontjában, mivel e franciaországi ítéleteket kifejezetten kizárja a büntetések összesítéséből és a büntetés végrehajtására vonatkozó korlát megállapításából.
- 65 Az ítélet végrehajtásának kérdését illetően a kérdést előterjesztő bíróság továbbá megjegyzi, hogy a spanyol jog jelenlegi állása szerint a Franciaországban és Spanyolországban lefolytatott kettős büntetőeljárás azt jelenti, hogy MSIG-nek, ha Spanyolországban jogerősen elítélik őt, a Franciaországban kiszabott 20 év szabadságvesztés összbüntetés letöltése mellett a Spanyolországban nagy valószínűséggel kiszabásra kerülő 30 év szabadságvesztés büntetést is le kellene töltenie, miután azt más, Spanyolországban kiszabott büntetésekkel összesítették. Ez összesen legalább 50 év tényleges szabadságvesztést jelentene, mivel a Franciaországban és a Spanyolországban kiszabott összbüntetéseket nem lehet egyetlen időben korlátozott büntetésben összesíteni. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez a helyzet a büntetések súlyos aránytalanságát jelenti, amely MSIG-t hátrányosan megkülönböztetné azokkal szemben, akiket csak egy országban ítélték el (például az oviedói cselekmények elkövetői).
- 66 E hosszú időtartam mellett a Spanyolországban kiszabott büntetés teljes és hatékony végrehajtását a terrorizmusra vonatkozó különös jogszabály, a 7/2003. sz. alkotmányos törvény biztosítja, amely a rendes büntetés-végrehajtási eljáráshoz képest feltételekhez köti és súlyosítja a feltételes szabadlábra helyezés és a szabadságvesztés harmadik végrehajtási fokozatára való átváltoztatás lehetőségét a rendkívüli többletterhek elemeinek bevezetésével.
- 67 Másrészt a Spanyolországban MSIG-vel szemben kiszabott büntetés nem tartozik azon felülvizsgálati mechanizmusok hatálya alá sem, amelyek akkor lennének rá alkalmazandók, ha felülvizsgálható életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélnék. Ez azt jelenti, hogy MSIG büntetés-végrehajtási helyzete *de facto* még súlyosabb, mint a felülvizsgálható életfogytig tartó szabadságvesztés.
- 68 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ez a büntetés-végrehajtási helyzet átlép minden, a szabadságvesztés letöltésére vonatkozó elfogadható, észszerű és civilizált alkotmányos normát, és közvetlenül ellentétes az Emberi Jogok Európai Bíróságának a szabadságvesztés-büntetésekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatával, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkével. Véleménye szerint ez a büntetés-végrehajtási helyzet még az Emberi Jogok Európai Bírósága által a Vinter kontra Egyesült Királyság, a Magyar kontra Magyarország, valamint a Bancsók és Magyar kontra Magyarország ügyekben hozott ítéleteiben az életfogytig tartó szabadságvesztés felülvizsgálatára vonatkozóan meghatározott előírásokat is messze túllépi.